

Социалистическэ АДЫГЕЙ

ВКП(б)-н я АДЫГЭ ОБКОМРЭ ТРУДЯЩХЭМ
ЯДЕПУТАТХЭМ ЯХЭКУ СОВЕТРЭ ЯОРГАН

1944 ильэс
Декабрэм
и 10
Тхьаумаф
№ 142 (3777)
Блуасэ ч. 20

Я 2-рэ Украинскэ фронтым идзэхэм пным иоборонэу инэу гьэпытагьэм пхыратхьугь ыкли километрэ 60-м нэсэу ыпэкIэ лыкIоматгьэх.

Теклоньгьэшхохэр зышлырэ Красная Арми-ем щытхьор ыдэжь!

ВЕРХОВНЭ ГЛАВНОКОМАНДУЮЩИМ и ПРИКАЗ

Я 2-рэ Украинскэ фронтым идзэхэмэ якомантующэу
Советскэ Союзым и Маршалэу МАЛИНОВСКЭМ
Фронтым иштабы иначальникэу
генерал-полковникэу ЗАХАРОВЫМ афакIо

Я 2-рэ Украинскэ фронтым идзэхэмэ Будапештэ итемыр-тыгьэ кыкьокIыпIаокIэ пным инэу гьэпытагьэ оборонэу щыIыгьым пхыратхьугь, зыпхыратхьугьэ чышIэм фронтымкIэ километри 120-м нэсэу зырагьэушьобгьугь ыкли икууагьэкиэ километрэ 60-м нэсэу лыкIуатэхи, Будапешты итемыр лэныкьуаокIэ псыхьоу Дунай щыпэсыгьэх.

Ащ дакIоу фронтым идзэхэр Будапешты икьыбIаокIэ Дунае зэпырыкIыгьэх, псыхьом итыгьэ кьохьапIэ Iушье пным оборонэу щыIыгьым пхыратхьугь ыкли озерэу Веленце дэжькIэ тидзэхэу, Дунае итыгьэ кьохьапIэ Iушье готэу темыр лэныкьомкIэ наступать щызышыхэрэмэ ащылукIэжьыгьэх.

Наступательнэ заохэр ашIызэ фронтым идзэхэмэ пным иоборонэ иопорнэ пунктхэу мэхьанэшхо зилэхэр—кьалэхэу Балашадьярмат, Ноград, Вац, Асод, Эрчи зыфалохэрэр аштагьэх ыкли фэшъхьафрэ населеннэ пункти 150-м ехьу аштагьэх.

Пным иоборонэ пхыратхьу зэхьум ыкли Дунае зэпырыкIыгьэ зэхьум ашIыгьэ заохэмэ генерал-полковникэу Шумиловым, генерал-майорэу Лукиным, генерал-лейтенантэу Шлеминым, генерал-майорэу Бирман, генерал-лейтенантэу Манагаровым, генерал-майорэу Яковлевым, генерал-лейтенантэу Сафиулиным, генерал-майорэу Алексиним, генерал-майорэу Лазько, генерал-майорэу Григоровичым, генерал-майорэу Колчуки, генерал-майорэу Крузе, генерал-майорэу Терентьевым, генерал-майорэу Преображенскэм, генерал-майорэу Федоровскэм, генерал-майорэу Смирновым, полковникэу Василевскэм, полковникэу Коркиным, полковникэу Батлуки, генерал-майорэу Моложаевым, генерал-майорэу Лиленковым, полковникэу Волошиним, генерал-майорэу Сараевым, полковникэу Дунаевым, генерал-майорэу Карамышевым, полковникэу Орловым, генерал-майорэу Лосевым, генерал-майорэу Здановичым ядзэхэр; артиллерием игенерал-полковникэу Фоминим, артиллерием игенерал-майорэу Шмаковым, артиллерием игенерал-майорэу Петровым, артиллерием игенерал-майорэу Алексеенкэм, артиллерием игенерал-майорэу Зыковым, артиллерием игенерал-майорэу Гусаровым, артиллерием игенерал-майорэу Ивановым, артиллерием игенерал-майорэу Бобровниковым, артиллерием игенерал-майорэу Поповичым, полковникэу Гушиним, полковникэу Некрасовым, полковникэу Родиным, подполковникэу Любимовым, полковникэу Сапожниковым, подполковникэу Казаки, подполковникэу Денисенковым, подполковникэу Троневым, подполковникэу Кислэм яартиллеристхэр; танковэ дзэхэмэ ягенерал-полковникэу Куркиным, танковэ дзэхэмэ ягенерал-

полковникэу Кравченкэм, танковэ дзэхэмэ ягенерал-майорэу Штромберг, танковэ дзэхэмэ ягенерал-лейтенантэу Волковым, танковэ дзэхэмэ ягенерал-майорэу Савельевым, танковэ дзэхэмэ ягенерал-лейтенантэу Ждановым, полковникэу Брижиневым ятанкистхэр; генерал-лейтенантэу Плиевым, генерал-майорэу Пичугиним, генерал-майорэу Куц, генерал-майорэу Головскэм, генерал-майорэу Павловым, генерал-майорэу Хрусталевым, генерал-майорэу Белоусовым, полковникэу Гагуа, полковникэу Никифоровым, полковникэу Близинок якавалеристхэр; авиацием игенерал-полковникэу Горюновым, авиацием игенерал-лейтенантэу Селезневим, авиацием игенерал-лейтенантэу Степичевым, авиацием игенерал-майорэу Каманиным, авиацием игенерал-майорэу Простосердовым, полковникэу Чанпаловым, полковникэу Романовым, майорэу Сушко ялетчикхэр; инженернэ дзэхэмэ ягенерал-лейтенантэу Цирлины, инженернэ дзэхэмэ ягенерал-майорэу Пляскиным, инженернэ дзэхэмэ ягенерал-майорэу Игнатовым, инженернэ дзэхэмэ ягенерал-майорэу Тупичевым, инженернэ дзэхэмэ ягенерал-майорэу Тюлевым, полковникэу Цепенюки, полковникэу Коваленкэм, полковникэу Исаевым, полковникэу Мясниковым, полковникэу Калининкэм, полковникэу Насоновым, подполковникэу Анзауровым ясаперхэр; связым идзэхэмэ ягенерал-лейтенантэу Леоновым, подполковникэу Грачевым, полковникэу Егоровым, полковникэу Макаренкэм, полковникэу Шервуды, майорэу Шишеловым, государственнэ безопасностым иполковникэу Карповым ясвязистхэр кьащыгьэх.

Теклоньгьэу ашIыгьэр щытхьу хэлъэу гьэунэфыгьэным фэшIы, пным иоборонэ пхыратхьу зэхьум ыкли Дунае зэпырыкIыгьэ зэхьум ашIыгьэ заохэмэ анахьэу кьащыгьэ гьэ соединенихэр ыкли частхэр, орденхэмкIэ наградить шыгьэнхэм фэшIы представить кьэшыгьэнхэ фае.

Непэ, декабрэм и 9-м, сыхьатэр 20-м ти Родинэ истолицэу Москва Родинэм ыцIкIэ, я 2-рэ Украинскэ фронтым идзэ шлагьохэу, пным иоборонэ пхырызыгьугьэхэм ыкли Дунае зэпырыкIыгьэхэм,—топ шьитIурэ тIокIырэ пIырэр зэдаохэзэ огьу тIокIыкIэ салют афэшIы.

Шье шьузипэщэ дзэхэу, пным иоборонэ пхыратхьу зэхьум ыкли Дунае зэпырыкIыгьэ зэхьум ашIыгьэ заохэмэ ахэтыгьэхэмэ, дэгьу шьыпкьэу зэрэуагьэхэм фэшIы благодарность ясэхы.

Ти Родинэ ишъхьафитыныгьэрэ инезависимострэ апае ашIыгьэ заохэмэ ахэкодэгьэ геройхэм егьэшIэрэ щытхьор адэжь. Немеркэ текакIохэмэ аджалэр зерафэтхьын!

Верховнэ Главнокомандующыр Советскэ Союзым и Маршалэу И. СТАЛИН.

Декабрэм и 9 1944-рэ ильэс.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОМ КЪЫТРЭР

Декабрэм и 8-м иперативнэ сводкэ щыщ

Декабрэм и 8-м кьыкIоцIы ВЕНГРИЕМ итерриториэ озерэу БАЛАТОН ыкли псыхьоу ДУНАЙ азыфагукIэ тидзэхэмэ, наступление ашIызэ, населеннэ пункт 40-м ехьу заохэзэ шаштагьэх ыкли ахэмэ населеннэ пункт инхэу ШАРАШД, ШАРКЕРЕСТУР, КАЛОЗ, АБА, ШОПОНЬЯ, ЧЕС, МЕЗОСЕНТДЬЕРДИ, ЛЕПШЕНЬ, БАЛАТОНФЕКАЯР зыфалохэрэр ыкли мэшIоку гьогу станциехэу ШАРАШД, АБА, ШАРКЕРЕСТУР, КИШЧЕРИ, ЛЕПШЕНЬ зыфалохэрэри ащыщых. Ащ дакIоу тидзэхэу, озерэу БАЛАТОН ыкли псыхьоу ДРАВА азыфагукIэ наступать щызышыхэрэмэ населеннэ пункт 30-м ехьу аштагьэх, ахэмэ населеннэ пункт инхэу САБАШ, НАДЬКОРПАД, РИНЯСЕНТКИРАЛЬ, БАКХАЗА, ШОМОДЬ, АРАЧ зыфалохэрэри ащыщых.

Фронтым ифэшъхьафрэ участкэхэмэ разведчикхэр ащэлъыгьох ыкли пункт бэкиаехэм чыпIэ мэхьанэ зилэ заохэр ащыкIощтыгьэх.

Декабрэм и 7-м кьыкIоцIы тидзэхэмэ немецкэ танкэ 33-рэ акьутагь ыкли агьэклодыгь. Ошьогу заохэм ыкли зенитнэ артиллерием имашIохэмкIэ пным исамолети 3 кьыраутэхыгьэх.

Декабрэм и 9-м иперативнэ сводкэ щыщ

Я 2-рэ УКРАИНСКЭ фронтым идзэхэмэ БУДАПЕШТЭ итемыр-тыгьэ кыкьокIыпIаокIэ инэу гьэпытагьэ оборонэу пным щыIыгьым пхыратхьугь, зыпхыратхьугьэ чышIэм фронтымкIэ километри 120-м нэсэу зырагьэушьобгьугь ыкли икууагьэкиэ километрэ 60-м нэсэу лыкIуатэхи, БУДАПЕШТЭ итемыр лэныкьуаокIэ псыхьоу ДУНАЙ щыпэсыгьэх.

Ащ дакIоу фронтым идзэхэр БУДАПЕШТЭ икьыбIаокIэ псыхьоу ДУНАЙ зэпырыкIыгьэх, псыхьом итыгьэ кьохьапIэ Iушье пным оборонэу щыIыгьым пхыратхьугь ыкли озерэу ВЕЛЕНЦА

дэжькIэ тидзэхэу, ДУНАЕ итыгьэ кьохьапIэ Iушье готыхэу наступать щызышыхэрэмэ ащылукIэжьыгьэх.

Наступательнэ заохэр ашIызэ фронтым идзэхэмэ пным иоборонэ мэхьанэшхо зилэ иопорнэ пунктхэр—кьалэхэу БАЛАШШАДЬЯРМАТ, НОГРАД, ВАЦ, АСОД, ЭРЧИ зыфалохэрэр аштагьэх ыкли фэшъхьафрэ населеннэ пункти 150-м ехьу аштагьэх, ахэмэ населеннэ пункт инхэу ДЬОНДЬОШПАТА, АПЧ, ЛЕРЕНЦЫ, ВЕРШЕГ, ЛОББАСИ, ПАЛОТАП, МАЧА, СИРАК, ВАНЬЯРЦ, АЧА, КИШНЕМЕДИ, ЮАЦХАРГАН, ТЕРЕНЬ-САНДА, БЕЧКЕ, ЧЕВАР, КОШД, НАНДОР, РОМХАНД, РЕХШАГ, СЕНДЕХЕЛИ, СЮДЬ, ДИОШЬЕНЕ, СОКОЙЛЕ, ВЕРОЧЕ, РАКОЦИЛИГЕТ, СИГЕТСЕНТ-МИКЛОШ, СЕКЕЛ, СИГЕТЧЕП, РАЦКЕВЕ, ЛОРЕВ, РАЦКЕРЕСУР, ИВАНЧА, ГЕБЕЛЬЯРАШИ зыфалохэрэр ыкли мэшIоку гьогу станциехэу ИОББАЕВИ, АПЧ, АСОД, МАЧА, ПУШПЕК-ХАТВАН, ГУГА, КЕВЕШД, НАНДОР, СЮДЬ, РОМШАНЬ, РЕТШАГ, ДИОШЬЕНЕ-НОГРАД, ВЕРОЧЕ, ДУНАХАРАСГИ, СИГЕГСЕНИ МИКЛОШ, СИГЕТЧЕНА, РАЦКЕВЕ, САХАЛОМ-БАТТА, ФЕРЕНЦ, АДНИ-САБОЛЧ зыфалохэрэри ащыщых.

Озерхэу ВЕЛЕНЦЕ ыкли БАЛАТОН азыфагу тидзэхэм, пным исопротивлениерэ иконтратакхэмрэ щызэшIуакIызэ, наступательнэ заохэр шашыщтыгьэх, ахэр ашIызэ населеннэ пунктхэу ГАРДОНЬ, АГАРД, СЕРЕЧЕНЬ, ШЕРЕГЕЛЕШ, БЕЛЫШЕКАЙТОР, ПЕТЕЛЛЕ зыфалохэрэр ыкли мэшIоку гьогу станциеу ДИНИЕШ аштагьэх.

Фронтым ифэшъхьафрэ участкэхэмэ разведчикхэр ащэлъыгьох ыкли пункт бэкиаехэм чыпIэ мэхьанэ зилэ заохэр ащыкIощтыгьэх.

Декабрэм и 8-м кьыкIоцIы тидзэхэмэ немецкэ танкэ 63-рэ акьутагь ыкли агьэклодыгь. Ошьогу заохэм ыкли зенитнэ артиллерием имашIохэмкIэ пным исамолет 46-рэ кьыраутэхыгьэх.

Руксодяцэ комсомольскэ органохэм яотчетрэ яхэдзынрэ

Кьалэу Мыекьуапэ икомсомолы ия 6-рэ конференция

1944-рэ ильэсым декабрэм и 2-м кьалэу Мыекьуапэ икомсомолы ия 6-рэ городской конференция шылагь. А 1-рэ вопросым кIэ ВЛКСМ-м и Мыекьопэ горкомы исекретарэу тов. Ребриковым отчетнэ доклад кьышыгы.

—Отчетнэ ильэсым кьыклоцны,— еЮ тов. Ребриковым,— кьалэм икомсомольскэ организациехэр, кьалэм ихозыяственнэ Иофхэмэ ахэлэжьэнхэмкIэ комсомолым игоркомы Иоф бэклаехэр ышлагьэх. Комсомольскэ-кIэлэкIэ бригадэхэу 57-рэ зехишагыэх. Ашымэ ашыщэу 16-м фронтовой бригадэ цIэу ялэ хьугьэ.

Кьалэм икомсомольцэхэм ыкIи икIэлаклэхэм политикэ-массовэ Иофхэр адэшлэгьэнным иЮфкIи гьэхьэгьэ шлюклаехэр тилэх. Комсомолым игоркомы иЮфшышлэхэм ыкIи комсомольцэ активистхэм, комсомолым игоркомы шыцэхьэцэгьэ докладчик купым акIуачIэкIэ темэ зэфэшхьафхэмэ яхьыллагьэу лекция бэклае такьыфеджагы.

Ау итIани, политикэ-массовэ ИофшIэнэр кьалэм икIэлаклэхэмэ азыфагу зэрэщызэхэшагыэр джыри икьоу шытэп. Я дейнэ-политическэ шIэнныгьэ зыкьызэрэрагыэлэтынмкIэ Иоф зыдэзымышIэжыкьыхэу комсомольцэ нэбгырэ 400 фэдиз джыри кьалэмкIэ тилэх.

Джащ фэдэ кьабз, кьалэм икIэлаклэхэмэ азыфагу военнэ-физкультурнэ ИофшIэнэр шыцэхэщэгьэнным

иЮфкIи комсомолым игоркомы шыкIэгьэ иихэр фэхьугьэх.

Тов. Ребриковым идоклад кьызеухым нэбгырэ 21-рэ докладым ехьыллагьэу кьэгущылагьэх. Комсомольцэхэу Д. Зюзиным, Ф. Щикуновым, Б. Абариным ыкIи ащмэ афэдэ шIэ пчьагыэхэу Отечественнэ заом шытхэу кьыщызыкьыгыэхэм кьатегущылагьэх. Народнэ хозыяствэм игьэудужьынрэ Мыекьопэ ГЭС-м ишIынрэ кьалэм икомсомольцэхэр ыкIи кIэлаклэхэр, стахановцэхэр зэрэхэлажьэхэрэр кьалауагыэх.

ВЛКСМ-м игоркомы иЮфшIэнкIэ шыкIагыэу фэхьугьэхэр кьычIагыэхьэхэзэ, ахэр дэгьэзыжыкьыгьэ-нымкIэ зехьэгьэи фэе Иоф тхьабзэ гьэнэфагыэхэри кьалсхэзэ, политическэ подьэм ин хэлэу конференцияер кIуагыэ.

Красная Армием игьэхьагыэхэм кьагыэгущоухэу, тапэкIэ нахьы шлю Иоф ашIэзэ пьер зыщызэхэа кьутэтэщт сыхьатэр нахьри кьызэрагыэпсынкIэным кIуачIэу ялэрахьыллэнэу конференцием унашIэ ышIыгы.

Комсомолым игоркомы отчетнэ ильэсым кьыклоцны Иоф зеришлагьэр удовлетворительнэу конференцием ыльэгьугь.

Комсомолым игоркомы иапэрэ секретарэу тов. Ребриковым, ия 2-рэ секретарэу тов. Романенкор, военнэ I фшIэнымкIэ секретарэу тов. Кошевир хадзыгыэх.

ВЛКСМ-м ия XIV-рэ хэку конференция

Ноябрэм и 7-м ВКП(б)-м и Мыекьопэ горкомы ипарткабинеты ВЛКСМ-м и Адыгэ хэку организацие ия XIV-рэ конференция кьыщызэлаухыгы.

Конференцияер ВЛКСМ-м ихэку комитеты исекретарэу тов. ЯкIыкьом кьызеуихыгы. Льэхьанэу конференцияер зыщызэхэхагыэм ыкIи Отечественнэ зэо льэхьанэу тызэрытым кьыхэкIэу комсомолым пшIэрылгьэу илэхэр тов. ЯкIыкьом кьылауагыэх.

Ащ ыужым конференцием ипрезидиумы хэтышIтхэр хадзыгыэх.

ВКП(б)-м и ЦК и Политбюро

ичленхэр, Советскэ Союзым и Маршалэу товарищ Сталинын зэришлагьэу почетнэ президиумым хадзыгыэх. ВЛКСМ-м и ЦК исекретарэу тов. Михайловыри почетнэ президиумым хадзыгы.

Ащ ыужым отчетнэ ильэсым кьыклоцны ВЛКСМ-м и Адыгэ хэку комитеты Иофэу ышлагьэмкIэ ВЛКСМ-м и Адыгэ хэку комитеты исекретарэу тов. ЯкIыкьом доклад кьышыгы.

Тов. ЯкIыкьом идоклад кьызеухым тт: Бырцор, Шиверскэр, Волковар, Аульэр, Куликовыр ыкIи нэмыкIхэри кьэгущылагьэх.

ФРОНТЫМРЭ ХЭГЬЭГУМРЭ КЬЫЗЭРЭТШЫГУГЬХЭРЭР КЬЭДГЬЭШЬЫПКЬЭЖЬЫН

Лыхьужьныгьэшхо зыхэлэ Красная Армием тифронтхэмэ текIоньгьэшхохэу ащишIыхэрэмэ кьагыэчэфхэзэ, тихэку иколхоз нахьыбэхэмэ госпоставкэ тынэр аухыгы икIи бжыхьэ лэжыкьыгьэ хэлхьанэр агротехническэ правилэмэ атетэу зэшIуахыгыэ.

Октябрьскэ Социалистическэ Революциешхом ия 27-рэ годовщина ехьыллагьэу товарищ Сталиным докладэу кьышыгыэм кьыгьэчэфхэзэ, хэкум иколхоз пэрыт пчьагыэмэ государственнэ планым шлокIэу лэжыкьыгьэр Красная Армием ифонд пае аты.

Государственнэ планым ехьоу лэжыкьыгьэр государствэм езытырэмэ колхозэу „Путь Ильичар“, Я 18-рэ партсъездым ыцIэкIэ шытыр (Теудожь район), „Мафэр“, Я 18-рэ пртконференцием ыцIэкIэ шытыр, „ШылакIэр“ (Тэхьутэмыкьое район), ащ анэмыкIхэри ашыщых. Пьер зыцIэхэа кьутэтэщт сыхьатэр нахьри кьагыэблагьэмэ ашIовыгоу мы колхозхэмэ ахэт колхозник жьугьэмэ ежь кьагыэхьагыэм шыщэу кьялыкьырэ лэжыкьыгьэхэр Красная Армием ифонды раты.

Ау хэкур зэкIэ пштэмэ, емыклоу госпоставкэ тынэр укьуагыэу шыцхьугь. Декабрэм и 5-м ехьуилэу госпоставкэ тынэр хэкум зэрэшагыэцIагыэр процент 53,1-рэ нахь хьуэрэп. Анахьэу госпоставкэ тынэр преступнэу зыщагыэгужьуагыэмэ Гиагинскэ, Шэуджэн районхэр ашыщых. Мы районхэмэ яколхоз бэклаехэм ялэжыкьыгьэ логьахэхэр джыри хьамэмэ зэрателых.

Мы районхэм яколхозхэмэ яруководительхэмэ ушхьагыэу зэфэшхьафхэр кьагыотызэ, фронтым иапэрэ требованиеу шыт госпоставкэм иишын большевикыгыэ ахэлэу агьэцIагыэгьэп. Гиагинскэ районым шыщ колхозэу „Партизаным“, Шэуджэн районым шыщ колхозэу „Нацменым“ афэдэхэмэ ялэжыкьыгьэ логьахэхэр хьамым телы. Мы колхозхэмэ былым кIуачIэу ялэхэр икьоу лэжыкьыгьэ ищыным шагыэфедэхэрэп.

Госпоставкэ тынэр—колхозхэмэ яапэрэ заповедэу шыт. А мэхьанэшхо зилэ партийнэ ыкIи государственнэ Иофэр дэгьоу ыкIи псынкIэу зэшIотхын фае.

Народнэ стройкэм зыкьедгьэлэтын фае

Шыфы жьугьэмэ акIуачIэкIэ МТС-хэр зыпкь рагыэудожьынхэм ыкIи псэуальэхэр кIэу шыгыэнхэм ехьыллагьэу ногинцэхэм кьырахьыжьэгьэ Иоф тхьабзэ шлагьом икьукIэ зыкьедгьэлэтын ф е. Теудожь районым иколхозникхэм ыкIи иколхозникцэхэм, а Иофым ишIуагыэ икьукIэ кьагурылауагыэу яшгыпкьэу я МТС-хэр зыпкь рагыэудожьыным ыкIи нэмыкIрэ псэуальэхэу колхозхэм ящыкIэгьэщтхэр ежь акIуачIэкIэ зэрашIыным фэбанэх.

Ахэмэ афэдэу Шэуджэн районым шыщ колхозхэу „Абадзэмрэ“, „Коммунизмэм игьогу“ зыфилорэмрэ яколхозникхэм ыкIи яколхоз-

никцэхэм ежь акIуачIэкIэ былымхэр зычIэтыщт кьакьыр дэгьухэр ыкIи ащ анэмыкIырэ псэуальэхэри ашIыгыэх.

Ау Хьакурынэхьаблэ МТС-м иди-ректорэу тов. Степановыр мы Иофым зыкIи ыгыэгумэкIырэп. Ремонт ашыгыэхэ тракторхэмрэ ащ ящыкIэгьэщт инвентархэмрэ шагум дэтых, оцхым егыэшхух, мэульых. Сметхэр ыгыэгудунэу про-раб шылэп еЮшIь, тов. Степановым ар ушхьагыэ ешIы.

Тов. Степановым иЮфшIа кIэ зэблихьуныгы, шыф жьугьэмэ акIуачIэкIэ МТС-р зыпкь зэрэригыэудожьыным иамалхэр зэрихьанхэ фае. Н. Нинажев.

Ябылымэхэу фермэхэр кIымафэм фэхьазырхэл

Тэхьутэмыкьое районым иколхозхэмэ ашыщэу „Байлэхьэм“, „ПсыхьокIэим“ ащ анэмыкIхэми ябылымэхэу фермэхэр дэгьоу

кIымафэм фагыэхьазырыгыэхэу пэгьокIыгыэх. Мы колхозхэмэ былымхэр зычIэтыщт кьакьырхэр дэгьоу агьэцIэкIэжыкьыгахэх ыкIи кIымафэм былымхэмэ ашхын икьун фэдиз Iус аухьазырыгы.

Ау мы районым былымхэр икьоу кIымафэм физэтримгьэпса-хьыгыэхэу колхоз зырызхэр итых. Ахэмэ колхозхэу „Мировой Октябрэр“ ыкIи Ворошиловым ыцIэкIэ шытэр ашыщых. Мы колхозитIу-мэ непэ кьызынэсыгыэм ябылымэхэу фермэхэр агьэцIэкIэжыкьыгахэхэп ыкIи кIымафэм ябылымхэмэ ашхыщт Iусэр икьоу былым шытыпIэхэмэ кьарашIэлэжыкьыгьэп.

Мы колхозхэмэ ябылымэхэу фермэхэр кIымафэм физэтрагыэпса-хьыныхэ фае.

Л. Хьатхы.

Вечер ялагь

Джырэ благьэ БжыхьэкьоекIэ гурыт имыкьурэ еджапIэм ипреподавательскэ составы ыкIи икIэлэ-еджакIохэм вечер ялагь. Вечерым „Баллада гвардейского знамени“ зыфалорэ пьесэр кьыщагыэгудугь. Я 7-рэ классым ис ученицэу Тирку Айшэтым ироль дэгьоу играть ышIыгы. Вечерым кьуаджэм дэс колхозникхэр, колхозникцэхэр ыкIи нэмыкIырэ Иофшылэхэри кьекIолIэгьагыэх.

Д. КIэрмыт.

Доцентэу НЭМЫТЭКЬУ Ю.

(Джыри кьыкIэлэыкIошт).

Ответ. редакторэр Н. ШОВГЕНОВА.

КIэлэегьаджэмэ ялэпылэгьу

Оборонэ Иофым ехьыллэгьэ темэу ябгыэкIун фаехэмрэ советскэ патриотизмэм еджакIохэр зэрэфэпщэщтхэмрэ

III. Географие урокхэр

СССР-м игеографие ябгыэкIу хьуми, адрэ кьэралыгьохэм игеографие ебгыаджэ хьуми анахь пшIэрылгьэу кIэлэегьаджэм илэр мыхэр ары: планымрэ картымрэ дэгьоу ашIэн, планымрэ картымрэ дэгьоу кьяджэн алэкIын, географическэ картым кIэлэырытэу егупшысэн ыльэкIынэу. Джащ фэдэ элементхэр ары анахь пшIэрылгьэу географие урокхэм фашIырэр.

Тисоциалистическэ хэгьэгу кьэухьумэгьэнэр анахь мурад инэу хэтрэ советскэ кIали ипшIэрылгьэ. Ау дэгьоу винтовкэмкIэ он зери-лэкIынщтым зызэрэфигьасэрэм фэдэ кьабзэуи, топографическэ планым, картым хэтрэ боеца, офицери кьеджэн ыльэкIын фае. Оборонэ Иофым зэрэфэ гьэхьазырыным шыщ пограничнэ хэгьэгоу кьыдгосыхэм ия физико-географическэ ыкIи яэконом-географическэ условнэхэр кIалэхэм ябгыэшIэнэри.

„Патриотизмым ивоспIание ия“

Родинэ изытет кьоу зэбгыэшIэнымкIэ кьеублэ. Ау зыхьукIэ, географием, чышIэу узэрысым игеографие ащ фэшы уеджэн, зэбгыэшIэн фае,—еЮ М. И. Калинин.

Мы предметым оборонэ Иофым ехьыллагьэу бэ дэдэ ИофшIа кIэ кьолайхэр кьыуегьы: планым, картым укьызэрэджэн, ахэмкIэ чыпIэу узыфаер кьызэрэбгыотын, дээрэрэзепцэным фэшхьафэуи, схемэхэм ячерчение, планхэм ягыэгудун Иофхэри кьыдегьэлыагы. ЧыпIэмэ азыфагукIэ язэпэчыжьагыэ (расстояниер) зэрэпшын фаер, площадхэм, масштабхэм, условнэ обозначениехэм, тамыгыэхэм якьеджакI, яшыкI, компасымкIэ узэрэцекIоштыр, топографическэ инструментхэмкIэ зэрэпшыштыр, военнэ Иофым ехьыллагьэу чыпIэу узэрытым уасэ зэрэфэпшIын фаер, ащ шыкIэу, амалэу илэхэр.

КIэлэеджакIомэ местностым ирельеф, псыхьохэм язэрэщыт, ащ оборонэмкIи, хозыяственнэ ИофымкIи мэхьанэу ялэр ягьэшIэгьэн фае.

Рельефыр кьызэрэбгыэльэгьон фаер горизонтальхэр, штриххэр топографическэ картым тырашIы-хьан алэкIэу еджакIохэр ебгыэсэн фаех. Рельефым ильэагы, точкэхэр определять зэрэпшIыщт шыкIэхэр, водоразделхэм ялиние кьызэрэбгыэнэфэн фаер, псыхьэ бассейнэхэм яплощадхэр зэрэпшIын ыкIи кьызэрэбгыэльэгьон фаер, псыхьохэм яшIобгыуагыэ ыкIи якууагыэ зэрэпшыштыр, псыхьомэ ячэрыгыэ зэрэпшын фаер. Псыхьом шэнджыпIэу, пхырыкIыпIэу илэм икьэгьотыкI ыкIи ащ апэмыкIхэри арых. Дэгьу дэдэу кIэлэыкIлүхэм ягьэшIэгьэн фаер англо-советскэ-американскэ коалицием эконом-географическэ потенциалэу, кIуачIэу илэр зыфэди-зэр. Гитлеровскэ Германием ащ ягытыгыэмэ условнэу илэхэр бэ-кIэ зэрэнахь дэир, нахь кIочIаджэу зэрэщытыр ары.